

» DOĞAL SAYILARLA BÖLME İŞLEMİ «

Bir gruptaki varlıkları eşit olarak paylaşmak eş gruplara ayırmak bölme işlemidir.

Örnek:

6 pastayı 2 çocuğa eşit olarak paylaşalım:

$$\begin{array}{r} 6 \ 2 \\ \underline{6 \ 3} \\ 0 \end{array}$$

Bir çocuğa 3 pasta düşer.

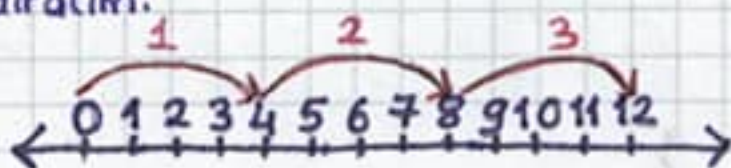
» 6'nın içinde 2, 3 kere vardır.

Örnek:

12 çiçeği dörderli gruplar halinde vazolara yerleştirelim. Kaç vazo gerekir?

» 0'dan 12'ye kadar sayıların olduğu sayı doğrusu çizelim. Sayı doğrusundaki aralıkları dörder sayarak, oklarla gruplandıralım.

12'yi dörderli gruplara ayırırsak 3 grup oluşur.

» 12'nin içinde 4, 3 kere vardır.

Bölünen | Bölün

Bölüm

Kalan

Bölme işleminin terimleri
bölünen, bölün, bölüm
ve kalandır.

ÖNEMLİ

Toplama, çıkarma ve çarpma işlemlerine en küçük basamak olan birler basamağından başlanır.

Bölme işlemine en büyük basamaktan başlanır.

Aşağıdaki bölme işlemlerinin yapılarını inceleyin.

48 | 4 Bölme işlemi yapalım.

48 | 4 Bölme işlemine onlar basamağından başlarız.

4'te 4, 1 kere vardır. Bölme 1 yazarız.

1 kere 4, 4 eder. 4 sayısını, bölünenin onlar basamağına altına yazıp çıkarırız. ①

Bölünenin birler basamağındaki 8'i aşağı indirip, 8'in içinde kaç tane 4 olduğunu buluruz. Bunun için dörder ritmik sayalım: ②

(4-8) 2 tane sayı söyledik. 2'yi bölme yazarız. 2 kere 4, 8 eder. 8'i, indirdiğimiz sayının altına yazıp çıkarırız.

$$\begin{array}{r|l} 48 & 4 \\ \underline{4} & 12 \\ 0 & 8 \\ & 8 \\ \underline{0} & 0 \end{array}$$

Kalan, bölenden küçük olduğunda işleme devam edilmez.

» $67 \overline{) 8}$ Yandaki bölme işlemini yapalım.

$$\begin{array}{r} \overline{) 67} \quad 8 \\ \hline \end{array}$$

6'nın içinde 8 yoktur.
Çünkü 6, 8'den küçüktür.
67'de kaç tane 8 olduğunu bulalım.

$$\begin{array}{r} 67 \overline{) 8} \\ = \underline{64} \quad 8 \\ 03 \quad \downarrow \\ \text{Kalan} \end{array}$$

~~67~~ dan küçük 8'in katı olan en büyük sayı 64'tür. ($8 \times 8 = 64$)
Bölüme 8 yazarız. 64'ü bölünenin altına yazıp çıkarırız.

Kalansız Bölme: Bölme işleminde kalan sıfırsa 0 bölme işlemine kalansız bölme işlemi denir.

Kalanlı Bölme: Kalan, sıfırdan farklı bir sayıysa 0 bölme işlemine kalanlı bölme işlemi denir.

$$\begin{array}{r} 46 \overline{) 2} \\ = \underline{4} \quad 23 \\ 06 \\ = \underline{6} \\ 0 \end{array}$$

Kalansız
Bölme

$$\begin{array}{r} 23 \overline{) 4} \\ = \underline{20} \quad 5 \\ 3 \end{array}$$

Kalanlı
Bölme

HATIRLAYALIM

Arkadaşlar,

Bölünenden indirdiğimiz sayının
içinde bölendeki sayı yok
ise bölüme bir sıfır yazılır

Örnek:

$$\begin{array}{r|l} 86 & 8 \\ \hline \end{array}$$

Yandaki bölme işlemini yapalım:

$$\begin{array}{r|l} 86 & 8 \\ \hline 8 & 1 \\ \hline 0 & \end{array}$$

8'in içinde 8, 1 kere vardır.

1 kere 8, 8 eder.

$$\begin{array}{r|l} 86 & 8 \\ \hline 8 & 10 \\ \hline 06 & \\ \hline 0 & \\ \hline 6 & \end{array}$$

6'yı aşağı indiririz. 6'nın içinde

8 yok. Bölüme **sıfır** yazarız.

6'da 8, 0 kere vardır. Yani 6'da

8 yoktur.

Örnek:

$$\begin{array}{r|l} 76 & 4 \\ \hline \end{array}$$

Yandaki bölme işlemini yapalım:

$$\begin{array}{r|l} 76 & 4 \\ \hline 4 & 19 \\ \hline 36 & \\ \hline 36 & \\ \hline 00 & \end{array}$$

7'nin içinde 4, 1 kere vardır. 1 kere 4,

4 eder. Bölüme 1 yazarız. 7'nin altına 4

yazıp çıkarırız. 6'yı indirip **36'nın** içinde

kaç tane 4 olduğunu sorarız. 9 kere. 9
kere 4, 36 eder. Bölüm **19**, kalan **0**'dir.

10 ile Kısa Yoldan Bölme

Birliği olmayan bir sayıyı
10'a bölecek isen,
Bölünen ve bölenden
Birer sıfır at hemen :)

! 10 ile kısa yoldan bölme yaparken hem bölünen hem de bölenden birer sıfırı karşılıklı olarak sileriz.

Örnekler:

$$50 \div 10 = 5$$

$$70 \div 10 = 7$$

$$80 \div 10 = 8$$

$$40 \div 10 = 4$$

BÖLME İŞLEMİNİN TERİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

$$\begin{array}{r} ? \\ 0 \overline{) 5} \\ \underline{2} \\ 17 \end{array}$$

Yandaki bölme işleminde verilmeyen terimi bulalım:

Bölünen
^ ?

$$\begin{array}{r} 5 \rightarrow \text{Bölen} \\ 17 \rightarrow \text{Bölüm} \\ \underline{2} \rightarrow \text{Kalan} \end{array}$$

Bölen ile bölümü çarp
Sonucu kalan ile topla
Görürsün böylece
Bölünen karşında.

$$\begin{array}{r} 17 \\ \times 5 \\ \hline 85 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 85 \\ + 2 \\ \hline 87 \rightarrow \text{Bölünen} \end{array}$$

Esra
GÜMÜŞSOY
❤